

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

1927 г.

Брой 2

3. заседание

Четвъртък, 3 ноември 1927 година

(Открито отъ подпредседателя А. Христовъ, въ 16 ч. 10 м.)

Председателствуващъ А. Христовъ: (Звъни) Понеже има нужното число присъстващи, обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ: Василъ Александровъ, Ставри Андреевъ, Драгомиръ Апостоловъ, Христо Баевъ, Димитъръ Богдановъ, Никола Бурмовъ, Страшимиръ Георгиевъ, Илия Георговъ, Георги Губидълниковъ, Георги Данаиловъ, Георги Данковъ, Владимиръ Димитровъ, Стефанъ Димитровъ, Димитъръ Дрънски, Трифунъ Ерменковъ, д-ръ Димо Желъзовъ, Савчо Ивановъ, Димитъръ Икономовъ, Иванъ Инглизовъ, Христо Калфовъ, Левъ Кацковъ, Боню Колевъ, Тома Константиновъ, Иванъ Куртевъ, Кънчо Кънчевъ, Александъръ Малиновъ, Добри Даневъ Манасиевъ, Христо Мариновъ, Кръстю Марковъ, Тончо Мечкарски, Максимъ Милевъ, Йорданъ Мирчевъ, Василъ Митевъ, Добри Митевъ, Геню Митовъ, Запрянъ Миховъ, Янаки Молловъ, Стойчо Мошановъ, Константинъ Муравиевъ, Кара-Али Мустафовъ, х. Георги х. Петковъ, Александъръ Пиронковъ, Георги Т. Поповъ, Цвѣтанъ Пупешковъ, Иванъ Русевъ, Стоименъ Савовъ, Стефанъ Г. Стефановъ, Недѣлко Топаловъ, Александъръ Хитриловъ, Цвѣтко Цвѣтковъ, д-ръ Никола Чирпанлиевъ, Георги Юртовъ и Димитъръ Яневъ)

Съобщавамъ на народното представителство, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

На г. Левъ Кацковъ — 2 дни;

На г. Димитъръ Яневъ — 2 дни;

На г. Кънчо Кънчевъ — 2 дни;

На г. Василъ Митевъ — 2 дни;

На г. д-ръ Никола Чирпанлиевъ — 2 дни;

На г. Стоименъ Савовъ — 3 дни;

На г. Димитъръ Дрънски — 3 дни и

На г. Боню Колевъ — 3 дни.

Постъпило е питане отъ народния представител г. Йорданъ Абаджиевъ до г. министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, въ което съобщава, че на 20 септември т. г. е искалъ да устрои публично събрание въ гр. Фердинандъ, обаче полицейската власт не му позволила. Това питане ще бѣде изпратено на респективния министъръ, за да отговори.

Г. Марковъ (з. в): Г. председателю! Натоваренъ съмъ отъ страна на земеделската парламентарна група да прочита следния протестъ: (Чете)

„Земеделската парламентарна група, състояща се отъ 42 народни представители, както въ първата извънредна сесия, така сѣщо и въ настоящата първа редовна сесия е пренебрегната отъ да бѣде представена въ всички парламентарни комисии: Групата не е представена съ представителъ въ следнитъ комисии: 1) Външното министерство; 2) Просвѣтното министерство и 3) Министерството на правосъдието.

„Това е едно грубо потѣпкване на чл. 24 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, който повелява парламентарнитъ групи да бѣдатъ представени пропорционално.

„Ние, като най-голъма опозиционна група, не само пропорционално имаме право на участие въ всѣка комисия, но дори въ по-голъмитъ комисии — съ повече представители.

На протеста ни при първата извънредна сесия председателството декларира, че при следующата редовна (сегашната) сесия ще поправи допуснатитъ тогава грѣшки, като се постави представител на нашата група въ всички комисии.

„Вмѣсто изпълнение на дадената декларация, както и категоричното повеление на чл. 24 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, председателството, при предлаганеи гласуване членове за разнитъ комисии, ни лиши отъ участието въ три отъ най-важнитъ комисии.

„Като протестираме срещу този произволъ на председателството, настояваме за спазване правилника, като отъ земеделската парламентарна група се предложатъ и приематъ за членове въ парламентарнитъ комисии както следва: 1) по Министерството на външнитъ работи — Александъръ Радоловъ; 2) по Министерството на просвѣтата — Димитъръ Грънчаровъ и 3) по Министерството на правосъдието — Цвѣтанъ Стоянчевъ“.

Азъ моля бюрото да вземе предъ видъ нашия протестъ. Ние нѣмаме другъ начинъ да искаме да се спазва редътъ въ Парламента. Моля да се има предъ видъ настоящиятъ протестъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Пристъпваме къмъ точка първа отъ дневния редъ: първо четене на законопроекта за отлагане изборитъ за окръжни съветници въ Петричкия окръгъ.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 1)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ на първо четене законопроекта, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

К. Николовъ (д. сг): Г. председателю! Предлагамъ да му се даде спешностъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ предложението на г. Коста Николовъ, законопроектътъ да се гласува и на второ четене, по спешностъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете)

ЗАКОНЪ*)

за отлагане изборитъ за окръжни съветници въ Петричкия окръгъ“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете чл. единственъ — вж. прил. Т. I, № 1)

*) За текста на законопроекта. приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 1.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ членъ единственъ тъй, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка втора отъ дневния редъ: първо четене законопроекта за амбулантната търговия.

Отъ лъвицата: Този законопроектъ, г. председателю, още не ни е раздаденъ.

Министъръ Ц. Бобошевски: Азъ съмъ го внесълъ преди 15 дни.

Обаждаатъ се: Не е раздаденъ.

Р. Василевъ (д. сг): Ако не е раздаденъ, г. председателю, не може днесъ да се пристъпи къмъ разглеждането му. Тръбва да се раздаде, за да се разгледа утре.

Министъръ Ц. Бобошевски: Азъ нѣмамъ нищо противъ, само изказвамъ очудването си, заедто не е раздаденъ още.

Ц. Стоянчевъ (з. в): Днесъ не може да се гледа.

Министъръ Ц. Бобошевски: Добре, утре ще се гледа. Ами законопроектътъ за стоковитъ борси не е ли раздаденъ?

Обаждаатъ се: И той не е раздаденъ.

Министъръ Ц. Бобошевски: Тогава и двата да се раздадатъ.

Председателстващъ А. Христовъ: Г-да! Началникътъ на канцеларията съобщава, че законопроектътъ е билъ раздаденъ въ последния денъ на извънредната сесия.

Обаждаатъ се: Не е раздаденъ.

Председателстващъ А. Христовъ: Добре, тогава тия два законопроекта ще остане утре да се гледатъ.

Минаваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ: първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за контрола на златнитъ и сребърни предмети и на търговията съ тѣхъ.

Моля, г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 2)

Председателстващъ А. Христовъ: Понеже никой не иска думата, ще положа на гласуване законопроекта. Моля, които приематъ на първо четене законопроекта така, както се прочете, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Предлагамъ законопроекта да се приеме на второ четене, по спешность.

Председателстващъ А. Христовъ: Моля, които сж съгласни законопроекта да се приеме на второ четене, по спешность, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да докладва законопроекта на второ четене.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за измѣнение и допълнение на закона за контрола на златнитъ и сребърни предмети и на търговията съ тѣхъ“.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ заглавието на законопроекта така, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете § 1 — вж. прил. Т. I, № 2).

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ § 1, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете § 2 — вж. прил. Т. I, № 2).

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Герасимъ Ангеловъ.

Г. Ангеловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Известно ви е, че у населението има една традиция, при сватба и други тържества да се купуватъ нанизы. Забелязалъ съмъ, че маркирането на турскитъ махмудии, отъ най-малка до най-голяма величина, е направено така незабелязано, щото мнозина даже граждани, които разбиратъ, не могатъ да го забележатъ, камо ли пъкъ селянитъ. Азъ мисля, че въ този законопроектъ ще трѣбва да се спомене и за турскитъ монети, които се използватъ за нанизы, и да се позволи приготвяването на нанизы отъ монети до 20 карата, като маркирането бѣде по-внушително, за да се попрѣчи на недобросъвестнитъ търговци на златни нанизы да експлоатиратъ населението. Сега много пжти се продаватъ нанизы за 20 карата, а въ сжщность тѣ иматъ 14. Азъ смѣтамъ, че къмъ този членъ ще може да се прибави една забележка въ смисълъ да се забрани фабрикуването на турски нанизы съ по-малко отъ 20 карата. По такъвъ начинъ, повтарямъ, ще се избѣгне фалшификацията, която се върши отъ нѣкои недобросъвестни фирми, които експлоатиратъ населението.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Законопроектътъ има своята история. Както каза и г. Герасимъ Ангеловъ, обичай е въ нашата страна, както и въ много други ориенталски страни, населението да купува монети, особено златни, за украшения. Тѣзи монети обикновено сж излѣзли отъ употребление, старинни монети, на първо мѣсто всевъзможни махмудии, на които ни обрѣна внимание трѣнскиятъ народенъ представителъ, после и тѣй нареченитъ пендари, на всички вамъ известни, които съставляватъ петъ минца австрийски, съ дауглавъ орелъ.

Преди да се създаде сега действащиятъ законъ за монетитъ, тѣзи монети се внасяха свободно отъ чужбина. Но се доказа, че става фалшификация, че тѣзи монети се фабрикуватъ не вече съ целъ за парично обращение, а за търговия, да се продаватъ като украшения. Обикновено тѣхната проба е бивала много по-ниска, отколкото е било обявено. Ставаше единъ обиръ на нашето незапознато съ работата население, толкозъ повече, че покупателитъ сж повече селяни, често пжти жени и пр. Въпросътъ не е така малъкъ. За да се тури край на това положение, въ 1901 г., ако се не лъжа — отъ тогава и днешниятъ законъ — се ограничи внасянето на такива монети, въ това число и на австрийскитъ пендари. Като се ограничи вносътъ имъ отъвън, започна се фабрикуването имъ тукъ. И напоследъкъ ние имаме нѣколко работилници, които произвеждатъ такива старинни монети за украшения. Безспорно, у насъ има контролъ досежно пробата на тѣзи монети. Обаче този контролъ, колкото и да е голямъ, съмнявамъ се, дали той се разбира отъ покупателитъ. Но държавата по-нататкъ не може да отиде.

Случаятъ, поради който е внесенъ този законопроектъ, е следниятъ. Тѣзи 5-минцови монети, наречени пендари, бѣха забранени и до днесъ сж забранени у насъ. Австрийската република, обаче, повдигна въпросъ предъ всички държави, като твърди, че това е една монета, която има обращателенъ курсъ и като такава не може да се фабрикува другаде. Ние проучихме въпроса. Фактъ е, че всички държави наоколо сж признали, какво споредъ австрийскитъ закони тази монета, наречена пендаръ, има такъвъ курсъ. Дали въ сжщность тя се употребява, не мога да кажа, обаче по австрийскитъ закони тя има курсъ. При това фактическо положение, понеже нашитъ съседи ромънитъ и гърцитъ сж забранили фабрикуването на тия монети у тѣхъ, ние нѣмаше какво да възразимъ на австрийцитъ.

П. Петковъ (зан): Въ Гърция се фабрикуватъ и днесъ. Азъ зная въпроса.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Вие може да знаете, но това бѣ малко по-рано, не напоследъкъ. — Ние отнемаме правото на българската индустрия да фабрикува

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 2.

тѣзи монети, обаче едновременно съ това, както виждате, ние забраняваме вноса на тѣзи монети.

П. Петковъ (зан): Това е хубаво, защото въ Гърция и Албания и сега ги фабрикуватъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Има ги и въ Абисиния. — По този начинъ ние запазваме интереситъ на нашата държава и удовлетворяваме едно законно искане на австрийската република.

По този случай инцидентно г. Герасимъ Ангеловъ ни подсѣща да вземемъ по-строги мѣрки досежно контрола на онѣзи монети, които у насъ ще продължаватъ да се фабрикуватъ отъ индустриалцитъ и продаватъ на пазара за украшение. Азъ моля г. Ангеловъ да не настоява на своето предложение, защото въпросътъ, който той повдига, е разрешенъ отъ закона. Ако е за контролъ, има контролъ. Ако ли пъкъ е нужно да се вземе нѣкоя друга мѣрка, азъ, да ви се изповѣдамъ — па и г. министърътъ на финанситъ, ако е тукъ, ще каже същото — въ този моментъ безъ една съответна анкета между самитъ индустриалци, които произвеждатъ такива махмудии, не бихъ се решилъ да поддържамъ предложението на г. Ангеловъ.

Ето защо моля да се приеме § 2 така, както се до-
кладва.

Председателствуващъ А. Христовъ: Г. Ангеловъ! Настоя-
вате ли на Вашето предложение?

Г. Ангеловъ (д. сг): Щомъ г. министърътъ казва, че ще се взематъ мѣрки да се контролира, отказвамъ се.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ § 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Бол-
шинство, Събранието приема.

Трѣбва да пристѣпимъ къмъ точка пета отъ дневния редъ, обаче, нѣма готови избори за докладване, понеже комисията още не се е конституирала.

Ще пристѣпимъ къмъ опредѣляне на дневния редъ за утрешното заседание.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Предлагамъ следния дневенъ редъ: на първо мѣсто да бждатъ на трето четене законопроектитъ, които днесъ се приеха на първо и второ четене; на второ мѣсто — първо четене законо-
проектитъ за амбулантната търговия и за стоковитъ борси; на трето мѣсто, докладъ на комисията по провѣрка на из-
боритъ.

К. Лулчевъ (с. д): Законопроектътъ за стоковитъ борси не е раздаденъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Раздава се сега.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ предложението отъ г. министъръ-председателя дневенъ редъ за утрешното заседание, моля, да вдигнатъ рѣка. Бол-
шинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 16 ч. 35 м.)

Подпредседателъ: А. ХРИСТОВЪ

Секретаръ: Г. КРЪСТЕВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народнитъ представители: Левъ Кацковъ, Димитъръ Яневъ, Кънчо Кън- чевъ, Василь Митевъ, д-ръ Никола Чирпанлиевъ, Стоименъ Савовъ, Димитъръ Дрънски и Боню Колевъ	9	щата група да има представители въ комисиятъ по министерствата: 1) на външнитъ работи и на изповѣданията, 2) на народното просвѣщение и 3) на правосѣдието. (Прочитане отъ народния представителъ Г. Марковъ)	9
Питане отъ народния представителъ Й. Абаджиевъ къмъ министра на вътрешнитъ работи и народ- ното здраве относително непозволяването му отъ полицейската властъ да устрои публично събра- ние на 20 септемврий 1927 г. въ гр. Фердинандъ. (Съобщение)	9	Законопроекти:	
Протестъ отъ земеделската парламентарна група („Врабча“) относително пренебрегването на сѣ-		1) за отлагане изборитъ за окръжни съветници въ Петричкия окръгъ. (Първо и второ четене) . . .	9
		2) за измѣнение и допълнение на закона за кон- трола на златнитъ и сребърнитъ предмети и на търговията съ тѣхъ. (Първо и второ четене).	10
		Дневенъ редъ за следующето заседание	11